

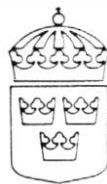
Motion till riksdagen

1989/90:Sk601

av Bengt Silfverstrand och Jan Andersson

(båda s)

Tulldatasystemet

Mot.
1989/90
Sk601–604

I Regeringsförklaringen den 3 oktober 1989 deklarerar bl.a. följande:

Sverige kommer i FN:s generalförsamling att lägga fram ett förslag om ett globalt handlingsprogram mot narkotikan. --- Insatserna mot den illegala narkotikahandeln samordnas och förstärks. --- Vinster av narkotikahandel skall lättare kunna tas i beslag och förverkas.

Generaltulldirektören Ulf Larsson har markerat tullverkets syn på vikten av en effektiv narkotikakontroll med bl.a. följande uttalande i Svensk Tull: "För framgång i narkotikabekämpningen krävs en satsning på underrättelseverksamhet – smugglingen söker de vägar där riskerna för upptäckt är minst, ja kanske obefintliga. För att maximera tullens motåtgärder måste hela organisationen präglas av rörlighet och överraskande insatser."

Också Rikspolisstyrelsen tar i sitt manifest om kampen mot narkotikabrottsligheten en klar och tydlig ställning till förmån för ett kraftfullare kontrollsystem. Det gör man bl.a. med följande uttalande: "Flödet av varugods och möjligheten att på förhand ta ut vissa sändningar för narkotikakontroll måste uppmärksammas mer än idag."

Med bl.a. dessa uttalanden har samhället visat att man tar den kraftigt ökande narkotikainförseln på djupaste allvar. Också i konkret handling har regering och riksdag ställt ökade resurser till förfogande för bekämpning av narkotikasmuggling. Det gäller bl.a. inrättandet av s.k. gränssköldstyrkor i särskilt utsatta områden i västra och södra Sverige.

Men det skyddsnät som ständigt måste finnas för att hindra allt mer sofistikerade och hämningslösa försök att föra in narkotika till vårt land kan aldrig bli för starkt och för finmaskigt. Världens narkotikaproduktion ökar ständigt och finner ständigt nya marknader och missbrukargrupper. För tio år sedan rymdes alla Europas kokainbeslag i en resväska. I fjol rörde det sig om hela containrar – sex till sju ton. Som en följd av en våldsamt ökande kokainproduktion sjunker priserna dramatiskt – från 60 000 till 15 000 per kg på den amerikanska marknaden för att ta ett skrämmande men inte unikt exempel.

Vårt eget land undgår naturligtvis inte att drabbas av narkotikans gissel. Vi har sjunkande priser och mer narkotika än någonsin. Just i dagarna har vi fått uppgifter om att 25 % av all amfetamin som förs in i Sverige kommer från Polen. För bara några år sedan förekom praktiskt taget ingen sådan införsel därifrån.

I hela Europa diskuteras med allt större emfas hur den alltmer gränsöverskridande brottsligheten skall stoppas. Det är i dag ett välkänt faktum att de stora partierna med ren narkotika och den mer avancerade smuglingen av t.ex. krigsmateriel och sydafrikavaror döljs i reguljärt import- och exportgods. Den sydamerikanska kokainmaffian, som nu etablerat filialer i Spanien, följer vid smuggling till USA i stor omfattning smuggelgods i traditionella handelsvarusändningar. Det finns ingen anledning att tro att Sverige skulle utgöra någon "frizon" för denna avancerade narkotikahantering.

Den logiska slutsatsen av denna utveckling blir ofrånkomligen att det är på kontrollsidan som slaget mot narkotikainförseln nu måste föras i större utsträckning.

Grunden för en framgångsrik sådan kamp har redan lagts genom det heltäckande datasystem – TDS – som nu är på väg att införas för all import och export. Systemet kommer att radikalt förenkla in- och utförselrutinerna genom att de 40 miljoner dokumentsidor som idag behandlas manuellt i fortsättningen blir föremål för elektronisk överföring. Stora samhällsvinster står här att hämta genom att hela tullförandet blir snabbare och smidigare för såväl näringsliv som tullmyndighet. Detta nya system inrymmer samtidigt unika möjligheter till en resurssnål gränsskyddskontroll, möjligheter som tulldatautredningen (SOU 1989:40), anmärkningsvärt nog inte tagit tillvara. Mellan 75 och 80 % av all import går förbi våra gränsbevakningar direkt till drygt 300 tullupplag. Dessa är inte bemannade med tullpersonal men har rätt att lämna ut godset till importören (utlämningsrätt). Vad tullen i dag kan göra för att kontrollera dessa enorma mängder gods är att lägga manuella spärllistor ute på tullupplagen, i vilka man anger vilket gods som inte får lämnas ut utan fysisk kontroll. Ett sådant förfaringssätt blir naturligtvis både slumpmässigt och uddlöst.

Konsekvensen av de föreslagna systemet blir att misstänkta företag eller varupartier som tullen spärrat i datasystemet inte kan fångas upp innan varorna skingrats eller utförts från landet.

Ett system innebärande att huvuddelen av svensk import och export som tullklareras av privata tullupplag anmäls till tullen först dagen efter det att varorna lämnats ut till fritt förfogande eller utförts ur landet borde inte accepteras mot bakgrund av den allt allvarligare narkotikasituationen i vårt land. Grunden för en effektiv tullmotorisering borde i stället vara att företagen överför import- och exportuppgifter elektroniskt till tullen. Med det mycket avancerade TDS-systemet föreligger inga tekniska hinder att införa en automatisk dataspärr så att allt gods registreras i tulldatasystemet, varvid eventuell tullspärr ges. Utlämnning av sändningen får i sådana fall endast medges av tullverket efter kontroll.

Talet om att en elektronisk spärr skulle innebära ett återförstatligande av tullupplagen är inte relevant mot bakgrund av redan existerande manuella spärrar. Inte heller EG-anpassningen utgör någon blockering av en sådan övergång. USA och Frankrike har redan infört datasystem med spärrfunktion. Enligt vad vi inhämtat har t.ex. systemet i USA lett till en betydligt effektivare narkotikakontroll.

Stora medborgargrupper, inte minst föräldrar som är aktiva i bekämpandet av narkotikamissbruket, ser med växande oro på utvecklingen av detta

missbruk. Vi är väl medvetna om att tulldatautredningen i sin slutrapport hänvisar till att generaltullstyrelsen beslutat tillsätta en ny s.k. kontrollstrategiutredning med uppgift att utforma en heltäckande strategi för kontrollverksamheten. Mot bakgrund av den alarmerande ökningen av narkotikahandeln i världen och därmed risken för ett tilltagande missbruk även i Sverige – särskilt bland unga människor – och vetskapen om att vi redan i dag kan ta i anspråk ett effektivare kontrollsysteem, förordar vi att en automatisk spärr införs i tulldatasystemet utan ytterligare dröjsmål.

Mot. 1989/90
Sk601

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs
att riksdagen hos regeringen begär förslag om införande av automatisk spärr i tulldatasystemet.

Stockholm den 10 januari 1990

Bengt Silfverstrand (s)

Jan Andersson (s)